

Ca să mai întregim aceste scurte însemnări,⁸ vom mai spune că ripidele îngerilor de sus înfățișează serafimi de aur pe fond argintiu, pe cînd cei de jos țin ripide de aur pe fond roșu. Stelele presărate pe epitaf sînt mărginite cu aur iar la mijloc au cîte un punct roșu.

Slovele însemnării de închinare a epitafului ca și acelea de lingă simboluri sînt de argint, pe fond de mătase vișinie. Fire de aur le mărginesc pe fiecare, ca și stelele.

Flori stilizate și împletituri încolăcite înconjoară fiecare simbol; ele se regăsesc și pe alte țesături de preț din vremea lui Ștefan cel Mare.

Nr. 67

Epitaful lui Gavril Totrușan pentru mînăstirea Voroneț din 1516.

Față de felul cum Tafrali (p. 37 și pl. XXIII) a redat însemnarea de pe acest odor, nu avem de îndreptat decît: † în loc de †; **ТОТРОШАНЪ**; **СЪН АЕР**; **ЧАДЪ**; **С(КА)Т(А)ГО**; **ПОБЕДОНОСИЦА**.

Toate aureolele, ca și cele ale simbolurilor evangheliștilor, au avut mărgăritare. Ele au rămas doar în parte la unii din îngeri și din sfinți, la Sf. Ioan, la Maica Domnului și la Hristos. Nestemate — al căror soi nu-l cred a fi prea deosebit — se văd pe capul Mariei (o piatră roșie), pe aureola lui Hristos, deasupra bărbiei (alta, roșie); îngerul ce ține crucea are două peruzele pe aureola sa iar cel cu floarea este împodobit și el cu o piatră roșie așezată pe aureola-i. Urma sulitei și acelea ale cuielor sînt redată cu mătase roșie.

Cei doi «apostoli» cum le spune Tafrali și care stau aplecați la picioarele Domnului sînt de fapt ucenicii Nicodim și Iosif.

Dacă ne uităm mai pe îndelete, vedem că descrierea făcută de Tafrali poate fi încă întregită. Astfel Maica Domnului și Iosif din Arimatia poartă cîte o haină verde sub mantaua ce le acoperă umerii. Piatra de ungere pe care zace Hristos este făcută din fire roșii și aurii iar marginea este albăstruie. Tot albăstrui este și scaunul pe care stă Maria, dar marginea lui este de argint iar partea unde se șade este roșie. Scaunul de sub picioarele ei arată la fel.

Maforul de aur al Mariei Magdalena acoperă haina ei albastră.

Hristos, îngerii și Sf. Ioan au părul castaniu. Unii din îngeri sînt încîrlionțați. Ripidele lor de aur poartă serafimi. Mărgăritare alcătuiesc pe crucea aureolei lui Hristos cuvintele **Ο ΩΝ** (dar Ω lipsește, locul fiind acoperit de mîna Fecioarei Maria).

Deși Tafrali spune că fondul pe care e brodat aerul este o mătase «mauve (pourpre)», ea este de fapt ardezie. Este o mătase brodată cu flori de aceeași culoare. Pe acest fond închis se desprinde puternică, vie și gingașă, toată pro-

⁸ Vezi neapărat și G. Millet, *op. cit.*, p. 106 și pl. CLXXXIX.